

«Les tecnologies i la velocitat del canvi»

Genís Roca i Verard,
Consultor estratègic sobre els usos d'Internet
Barcelona, 22 de novembre 2010

Genís Roca ha començat la seva ponència puntualitzant que és arqueòleg i que, com a tal, acostuma a analitzar totes les situacions pensant d'on venim per a poder intuir cap a on anem perquè tot, ha dit, té un fil conductor. Per tant, ha anunciat que començaria la seva ponència viatjant cent deu anys enrere.

En aquests cent deu anys la societat ha viscut uns canvis educatius, tecnològics i socials tan importants que no hem tingut temps de pair-los. Això ha portat a una situació d'insostenibilitat que amb els anys s'ha anat aguditzant. A nivell tecnològic, per exemple, hem evolucionat fins a tal punt que ens hem convertit en la primera generació en la història de la humanitat en què els fills capaciten els pares, no els pares als fills, com es feia fins ara. I això debilita molt el principi d'autoritat dels pares.

Què és tecnologia? Les persones acostumem a pensar que la tecnologia són aquells aparells que hem vist aparèixer després del nostre naixement; si un determinat aparell ja existia quan tu vas néixer no el consideres tecnologia. Per a mi la televisió no ha estat mai tecnologia; pel meu pare sí. Pel meu pare la ràdio no era tecnologia; pel meu avi sí. Per a mi els ordinadors són tecnologia; pels meus fills no. L'única opció que tenia el meu avi per a accedir a coneixements o a continguts era anar a l'espai públic. La generació del meu pare ja va poder accedir a continguts des de l'espai privat, fet que va suposar una transformació radical de la indústria. Jo, que tinc quaranta quatre anys, pertanyo a la primera generació que té la capacitat de generar-se els seus propis continguts. I els meus fills ja no només se'ls fabriquen, sinó que se'ls publiquen ells mateixos. És a dir, actualment, tothom pot generar continguts i tothom els pot publicar. I això és ja imparable, perquè la tecnologia que ho fa possible, la digital, és de molt baix cost. La conclusió que es pot treure de tot això és que al llarg de tota la història hem anat donant per estables coses que després han resultat ser completament inestables.

En l'actualitat, als nostres fills els hem de donar xarxes de coneixement. I les persones de la meua generació, i fins i tot de les anteriors, hem d'incorporar les xarxes a la nostra vida, perquè hem de ser útils per a la societat. No podem dir que ja no hi som a temps, perquè acabem de començar. Només és un problema d'actitud i de ganes d'implicar-se, no de no poder-ho fer. Tots els catastrofistes que anuncien canvis radicals en el sistema tenen raó, però serà durant els propers quinze anys, no demà.

D'ençà que a la nostra societat es va establir el paquet guanyador, el Pentium-Office-Google, hi ha hagut un canvi radical: el món ha passat de no estar connectat a estar connectat; de zero a mil cinc-cents milions de persones connectades a la xarxa. Treballar en xarxa permet buscar recursos i, aprofitant la possibilitat que ofereix de generar continguts i de publicar-los, permet millorar i compartir el resultat. Partint d'aquests avantatges resulta, doncs, difícil de concebre un procés de treball cognitiu partint de zero. La meva generació va ser la primera que va generar contingut i això suposava un estímul intel·lectual, perquè obligava a llegir, a informar-se i a preparar el resultat, que era un document. Ara preparar un document no suposa cap mena d'esforç, perquè mai es tornarà a partir de zero.

Vam passar de l'època del hardware, en què ens van ensenyar què és el CPU, el RAM, el ROM, etcètera, i vam fer els deures d'aprendre com funcionava, a la del Software, amb el Word, l'Excel, el Power Point, etcètera, i també en vam acabar aprenent. Ara és l'època de les xarxes i també toca aprendre'n. Mirat d'aquesta manera no deixa de ser història de l'evolució humana. Estem passant d'un estadi personal a un estadi de xarxes personals; el que ens fa hàbils actualment no són els aparells que tenim, sinó les xarxes de les que disposem. Quan tenim un problema acudim a solucionar-lo a xarxes de confiança presencials i digitals; hi ha temes que pregunto a una primera corona de gent amb la que hi tinc un contacte físic, i temes que pregunto a una corona de gent amb qui hi tinc un contacte digital. No m'interessa si el món digital és millor o pitjor, només sé que tinc aquestes dues corones a la meua disposició i les administro. En contra del que pot pensar molta gent, el món digital pot ajudar molt, per exemple, a persones que tenen la seva família a milers de quilòmetres, o a persones que només poden estudiar o treballar a través de la xarxa.

Tot el fenomen de les xarxes socials com LinkedIn, Flyckr, Facebook, Twitter, Youtube, etcètera, acaba de començar. I de totes elles, d'aquí a uns anys, no en quedaran ni la meitat, tot i que ara semblin apostes segures. Tot i que cada vegada hi ha més gent connectada a Internet, el tràfic de les pàgines web més importants del món, com les de Telefónica, Sony, BMW, Dell, Audi o Spanair, ha baixat moltíssim, perquè les visites estan anant als espais socials. Som animals socials i construïm opinió a partir de l'opinió dels altres.

Estic molt en contra d'un article de Marc Prensky que qualifica els nens de «nadius digitals». Els nens són més digitals que nosaltres i els hi és més fàcil de fer-ho servir, però no en saben, perquè tot allò digital és una eina i les eines són útils per a resoldre problemes, i els nens no tenen problemes. Utilitzen Internet com un espai d'oci però no per a resoldre problemes. Els nens són «hàbils tecnològics», no «nadius digitals», perquè ser digital no és saber fer funcionar aparells, és saber resoldre problemes en societat.

Internet és un espai on la gent barreja el que troba, crea coses noves i les comparteix; i on es passa d'un espai de continguts a un espai de connexions en context. Actualment un professional es considera bo quan fa servir tecnologia digital i està coordinat en xarxa amb la resta de professionals del seu sector. El que passa és que els pacients o els clients d'un determinat professional també fan servir aquesta tecnologia i poden comparar-los i analitzar els serveis que ofereixen.

Amb la digitalització, els sectors sempre pateixen dos processos: el de substitució, en què la indústria proposa que facis servir el mateix però en la seva versió digital, pels seus interessos d'economia d'escala i de millora de procés; i el de digitalització, en què un cop tot està digitalitzat es redissenya el servei de manera radical contra la indústria, però la indústria mai lidera la transformació que comporta.

El sector de l'ensenyament tindrà una transformació radical disruptiva a mesura que vagi ampliant els nivells de digitalització. Ara ja s'estan digitalitzant materials i llocs de treball, però quan tot sigui digital hi haurà un canvi radical. La meva generació no és creïble i no té el coneixement suficient a l'hora d'ensenyar en què consisteix el món digital, per tant, la dels meus fills és una generació perduda, que explorarà el terreny assumint molts riscos i que s'equivocarà. Però podrà educar millor els seus fills.

Resum de la ponència realitzat per l'equip de redacció de l'Àmbit Maria Corral